

Grupstalverbod zorgt voor onrust bij Vlaamse FC-leveranciers

Het aantal Vlaamse leveranciers dat melk levert aan FrieslandCampina, nam afgelopen vijf jaar met 70 procent af. Na verplichte weidegang zorgt nu het naderende grupstalverbod opnieuw voor afhakende leveranciers. Maar door de coronacrisis zitten andere zuivelfabrieken niet op nieuwe boeren te wachten.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

In 2015 leverden ongeveer 950 melkveehouders in Vlaanderen hun melk aan de melkfabriek van FrieslandCampina in Aalter. Nu, vijf jaar later, zijn dat er nog 280. En dat zullen er per 1 januari 2021 wellicht weer een tiental minder zijn, omdat FrieslandCampina melk van leveranciers (niet-leden) met een grupstal (bindstal) niet langer wil verwerken in de Vlaamse zuivelfabriek. 'Het is na het halveren van het aantal leveranciers in 2015 en de verplichte weidegangmaatregel in 2019 nu opnieuw een maatregel die boeren met de rug tegen de muur zet', zo verwoordt Jens Bultinck de gevoelens van de Vlaamse boeren die melk leveren aan FrieslandCampina. Melkveehouder Bultinck uit Lievegem is onder voorzitter van de producentenorganisatie Dairycam, waarin de leveranciers van FrieslandCampina zich hebben verenigd.

'In 2015 was er een collectieve opzegging voor 400 leveranciers, omdat de melkaanvoer te groot was en de fabrieken in Nederland overvol zaten', blikt Bultinck terug. 'FrieslandCampina had destijds een regeling getroffen met Milcobel, waar boeren die gedwongen werden te vertrekken, gebruik van konden maken. Iedereen die opstapte, kreeg een vergoeding van 0,50 euro per 100 kg melk. Wie zich aansloot bij Milcobel, kreeg daarbovenop 2,50 euro per 100 kg melk in de vorm van Milcobel-aandelen. De meeste veehouders wilden liever niet weg, maar toen was er in elk geval een alternatief.' Maar bij Milcobel waait nu een andere wind. De recent aangestelde directeur bij Milcobel heeft aangegeven dat de organisatie vanwege de coronacrisis niet zit te wachten op melk van nieuwe leveranciers. Ook de Vlaamse zuivelorganisatie Inex kan geen extra melk gebruiken.

‘Er zijn ongeveer 40 Vlaamse boeren bij FrieslandCampina die nog dieren op een grupstal houden’, schat Bultinck in. ‘Het zijn dikwijls kleinere bedrijven van eigenaren die vijftig, zestig jaar oud zijn. Die zijn niet klaar voor hun pensioen, maar kunnen ook geen grote investering voor een nieuwe stal betalen. Voor hen is het verbod op de grupstal een groot probleem.’

26 leden en 280 leveranciers

Jos Borghans, manager coöperatieve zaken FrieslandCampina België, begrijpt de zorgen, maar wil eerst de Belgische situatie schetsen. ‘In België zijn 26 melkveehouders lid van FrieslandCampina. Dit zijn boeren die lid waren van de coöperatie De Verbodering Weelde uit de Antwerpse Kempen die in de jaren negentig fuseerde met het toenmalige Nederlandse Campina. Later volgde de overname van het private zuivelbedrijf Comelco dat geen leden had, maar leveranciers. Zo kan het dat er naast de 26 leden ook nu nog 280 leveranciers verbonden zijn aan FrieslandCampina.’

Volgens Borghans heeft FrieslandCampina de opdracht om alle melk van haar leden en leveranciers zo goed mogelijk te verwaarden. ‘Dit collectieve belang voor onze leden geeft sturing aan de stappen die we zetten om deze opdracht succesvol te realiseren’, zo beschrijft Borghans het formeel. ‘De behoefte aan leveranciersmelk wordt afgestemd op de marktvrage naar Belgische melk. Deze stellingname hebben we altijd op een transparante manier met onze leveranciers gedeeld.’

Volgens Borghans worden de Vlaamse leveranciers tijdig meegenomen in voorstellen over het aanpassen van de leveringsvoorwaarden. Hij spreekt daarbij liever niet over een grupstalverbod, maar over ‘een eis om koeien het jaarrond bewegingsvrijheid te geven’. ‘De nieuwe leveringsvoorwaarden komen voort uit de marktvrage naar meer aandacht voor dierwelzijn. In de zomer van 2018 hebben we gemeld dat deze voorwaarde in de toekomst opgenomen gaat worden’, stelt Borghans.

Alle betrokken melkveehouders zijn volgens hem hierover zorgvuldig geïnformeerd. ‘In een persoonlijk gesprek aan de keukentafel is dit beleid door de veldmedewerker uitgelegd. Inmiddels hebben de meeste leveranciers al een keuze gemaakt door te wisselen van fabriek, in de loop van dit jaar te gaan stoppen met melken of door hun stal aan te passen.’

Of twee jaar voldoende is om tijdig stalaanpassingen te doen, daarover valt te discussiëren. Feit is dat het grupstalverbod zorgt voor onrust onder de leveranciers. ‘We krijgen steeds weer nieuwe verplichtingen. En dat wisselen van fabriek, dat is voor leveranciers een pijnlijke keuze en gaat niet vanzelf’, reageert Bultinck. ‘Als lid in Nederland hoef je niet mee te doen aan weidemelk en het uitfaseren van de grupstal is iets van de lange duur. De regels zijn voor ons als leveranciers strenger dan voor de leden en we hebben geen alternatief.’

Grupstalverbod bij meer melkstromen

In de fabriek in Aalter worden houdbare producten voor onder andere de Vlaamse markt gemaakt. Dat vindt plaats onder de melkstroom ‘Bijzondere melk’ en daar horen specifieke voorwaarden bij. Een extra hoge melk-kwaliteit voor het coligetal bijvoorbeeld, zogenaamde dubbel AA-kwaliteit, maar ook weidemelk en straks dus melk van koeien die jaarrond bewegingsvrijheid hebben. Melk die niet aan die eisen voldoet, gaat nu naar de Nederlandse fabriek in Veghel, maar dat is een extra kostenpost. Voor Borghans is het uitgesloten om een tweede melkstroom te hanteren voor leveranciers die niet aan de voorwaarden kunnen of willen voldoen. ‘We gaan geen melk ophalen bij leveranciers waar we geen rendabel product van kunnen maken. We willen ook in Vlaanderen een goede melkprijs blijven betalen.’

Dat FrieslandCampina wel erg vooruitstrevend is met het instellen van het grupstalverbod, is volgens Borghans maar ten dele waar. ‘We krijgen steeds meer vragen van onze klanten hoe onze boeren hun koeien houden. Als je biologische melk levert of in Nederland mee wilt doen met ‘On the way to PlanetProof’-melk, mag je ook geen grupstal meer gebruiken. Deze voorwaarde geldt voor zowel leden als leveranciers.’ Borghans vergelijkt het met de opmars van weidemelk. ‘Weidemelk was eerst in België ook geen thema, maar inmiddels is dat een standaard eis bij onze afnemers. De markt beweegt en daar moeten we tijdig op inspelen.’

Het pijnpunt is volgens Bultinck vooral dat er steeds nieuwe eisen komen en er geen alternatieven zijn. ‘Er is nauwelijks begrip voor dat de omstandigheden om te boeren in Vlaanderen anders zijn dan in Nederland’, besluit Bultinck. ‘We willen graag onze melk blijven leveren aan FrieslandCampina, maar we voelen ons slecht gehoord. Onze grootste wens is dat de organisatie actiever op zoek gaat naar een alternatieve zuivelverwerker om de getroffen boeren te helpen.’ |